

ligger i, at det er Landets største Kommune, og at den derfor nødvendig maa gaa noget mere selvstændig til Værks inden for sine egne Grænser. Og naar det siges, at de kjøbenhavnske Lærere ikke trænge til et saadant Tilskud i Sammenligning med Landets øvrige Lærere, saa er det ganske vist, at der er en ringe Del af de kjøbenhavnske Lærere, der er i Stand til at naa højere op i deres Lønning end de øvrige Lærere i Landet. Der er Mulighed for at opnaa en Lønning af omtrent 2,500 Kroner om Aaret for Lærere, men det er i Reglen først, naar de ere henimod 50 Aar gamle, at det er muligt, og naar det nu er Tilfældet, at der af 618 Lærere og Lærerinder i Djebliffet er 559, der have under 2,000 Kroner aarligt, det vil sige under den Maksimalgrænse, der berettiger Kjøbstadslærere til at faa Del i Statsstilfuddet, saa forekommer der mig at være Anledning nok til at mene, at i alt Fald Storsparten af de kjøbenhavnske Lærere ogsaa nok maatte kunne komme i Betragtning ved Afgørelsen af, hvor vidt Statskassens moralske Forpligtelser kunne række! — Det er imidlertid ikke alene det offentlige Skolevæsen her i Kjøbenhavn, der har faaet en Særstilling fra Statens Side, det er i en vis Grad, om end maasse paa mindre i Dine faldende Maade, lige saa vel det private Skolevæsen i Kjøbenhavn. Naar man ser paa Finanslooforslaget, saa vil man der se, hvorledes 70 Real- og dermed beslegtede Skoler faa Understøttelse af Sorø Akademis Midler til et samlet Beløb af 110,400 Kroner. Af disse er der i Aar foreslaaet, at 6 skal have Forhøjelse, og der er kommet 8 nye til. Men alt dette er Tilskud, der anvendes udenfor Kjøbenhavn til private Skolevirksomheder. Hvad Kjøbenhavn angaar, er det kun paa et eneste underordnet lille Punkt, der — saa vidt jeg kan se — er Tale om en ganske lille Hjælp. Det er paa den lille Konto, der taler om Hjælp til Anskaffelse af syttte Apparater o. lign. Der have et Par kjøbenhavnske private Skoler faaet et lille Tilskud af 1,900 Kroner. Noget egentlig Vægevt forekommer der mig ikke at være i den Opgørelse, at Skoler udenfor Kjøbenhavn faa et Tilskud af 110,000 Kr. omtrent, medens Skolerne i Kjøbenhavn kun faa 1,900. Jeg tror, der kunde være Anledning til at henlede Opmærksomheden paa, om der ikke samtidig med den stærke Støtte, man giver de private Skoler udenfor Kjøbenhavn, kunde være naturlig Anledning til at tænke paa, hvilken Betydning det private Skolevæsen har haft og vedblivende har her, og hvor vanskelige Vilkaar det mange Gange maa arbejde under.

Hvad de højere Skoler angaar, saa har det jo jo været en Opfattelse fra gammel Tid, at de væsentlig vedkom Staten. Det er Staten, der fra først af har anlagt de lærde Skoler og holdt dem vedlive. Man har vel ment, at da der i de lærde Skoler for en stor Del skulde uddannes vordende Embedsmænd, der senere skulle træde i Statens Tjeneste, saa var det ogsaa naturligt, at Staten selv grundede disse Skoler og sørgede for, at de førte deres Elever saa vidt, som det var nødvendigt. Imidlertid er det klart, at naar Staten i en By af Kjøbenhavns Størrelse kun har een eneste lærd Skole, saa er det absolut umuligt for den at tilfredsstille den Trang til højere Dannelse, som en saa stor By rummer. Naar man har indskrænket sig til dette Minimum fra Statens Side, saa har det maattet ligge i, at man har ment, at man fra anden Side har kunnet faa det Arbejde ligesaa forsvarlig udført, som Staten trænger til, lige saa vel i Hovedstaden som i det øvrige Land. Naar man sammenligner Statens Skole med de private Skoler, saa antager jeg, man maa sige, at der arbejdes ligesaa dygtigt, ligesaa forsvarligt, ligesaa energisk og med lige saa gode Resultater rundt omkring i de højere private Skoler i Kjøbenhavn som i Statens eneste Anstalt her, og at for saa vidt Staten i Virkeligheden skylder det private Skolevæsen overordentlig meget. Man har ved Statens Skole i Kjøbenhavn sat en Grænse for, hvor stort et Elefantal der maa være deri, og jeg antager med god Grund; man har haft paa Forniemelsen, at en Skole ikke maa vogre sig for stor, naar den skal ledes nogenlunde med Oversigt og Rendstab til hver Enkelt, til hvert Individ. Jeg tror, at Staten har handlet fuldt ud rigtig og forsvarlig deri. Men saa forekommer der mig at være lidt af en Modsigelse i, at man ikke gør det allerfjerneste for at forhindre, at de private Skoler med Nødvendighedens Magt drives til at sætte alt ind paa at blive saa store som muligt og langt overskride det pædagogisk forsvarlige Antal af Elever for blot nogenlunde at kunne bestaa i økonomisk Henseende; og saaledes ere Forholdene for Djebliffet i Kjøbenhavn. En Skole paa imellem 150—200 Elever, som i og for sig pædagogisk set netop er præsentabel, er økonomisk set umulig i Kjøbenhavn i Djebliffet. Det er mange af de Herrer bekendt, hvorledes ikke een, men flere Skoler, der slet ikke havde et saa ringe Elefantal og havde et ikke ringe Ny for at have udført deres Sager vel og forsvarlig, have maattet opløses i den senere Tid, fordi dette Elefantal ikke var i Stand til at holde Skolen oppe. At man saaledes slaar et Princip fast for Statens egen Skole, som